

ШЛЯХИ РЕАЛІЗАЦІЇ КЛЮЧОВОЇ РЕФОРМИ “НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА” В ПОЗАШКІЛЛІ

У статті окреслено шляхи реалізації ключової реформи Міністерства освіти і науки України “Нова українська школа” в позашкільлі, окреслено шляхи модернізації організації позашкільної, позаурочної та позакласної роботи в закладах позашкільної та загальної середньої освіти в сучасних умовах.

Ключові слова: *реформування освіти, позашкільна освіта, позаурочна робота, позакласна діяльність.*

Освіта радянського зразка, яку адаптували під незалежну Україну, не відповідає часу. Про це давно кажуть педагоги, батьки і випускники шкіл та закладів позашкільної освіти. Хоча за вікном ХХІ століття - ера цифрових технологій та інформації, ще кілька років тому освітяни працювали на старих засадах, а неодмінною реальністю кабінетно-урочної системи залишались паперові плани та журнали.

Українську освіту кілька років тому вирішили реформувати та перетворити на інноваційне середовище, в якому учні й студенти отримують навички та вміння самостійно здобувати знання і застосовувати їх у практичній діяльності. Так прописано в концепції реформи. Реформа передбачає впровадження нового стандарту освіти, покращення матеріально-технічної бази, створення прозорої системи фінансування навчальних закладів та підвищення престижу професії педагога.

Окрім того, Міністерство освіти і науки України пропонує 5 ключових змін позашкільної освіти - від створення нової моделі фінансування до модернізації змісту.

Найголовнішою зміною має стати **нова модель фінансування позашкільної освіти**, котру необхідно ретельно обговорювати.

Передусім пропонується введення у позашкільлі вичерпного ваучера. Його ідея (начебто) проста - ваучер містить у собі певну кількість послуг у позашкільлі, які держава надає для школяра безкоштовно (!!!). Школяр зможе

Особистість у просторі виховних інновацій

скористатися ваучером не тільки у державному закладі позашкільної освіти, але у будь-якій іншій, зокрема, приватному освітньому закладі. Тобто, батьки школяра обирають заклад, де вчитиметься їх дитина, а держава туди переказує кошти.

Водночас державні кошти на позашкілля зможуть отримувати й приватні заклади та особи, що надають відповідні освітні послуги. Однак їхні програми мають обов'язково проходити акредитацію.

На впровадження ваучерної системи в майбутньому планують виділяти окремі субвенції з держбюджету. Проте основними залишаються наявні зараз канали фінансування позашкілля з бюджетів різного рівня.

Зараз фактично відсутня система прозорого та ефективного моніторингу якості позашкільної освіти. Тому другою зміною має стати **нова система моніторингу**.

Метою ставиться побудувати цілісну, гнучку та максимально адаптивну до реалій нового часу систему освіти. Позашкілля - дуже важливий елемент цієї системи і держава несе відповідальність за її розвиток. Проте для того, щоб щось розвивати, створювати адекватні стимули, потрібні дані, на основі яких можна зробити висновки про стан системи, її потреби та проблеми.

Наступна новація - **визнання результатів позашкільної освіти**. Розглядається можливість зарахування результатів позашкілля у школах - такі можливості відкриває новий Закон "Про освіту".

Дитина, яка ходить, наприклад, до спортивної школи та готується стати олімпійським чемпіоном, має багато навантаження та мало вільного часу. Тому йдеться про те, щоб її результати з позашкілля зараховувалися як оцінки уроків фізкультури у школі. Таким чином, замість цього ж уроку фізкультури школяр зможе приділити час іншим предметам або ж просто відпочити.

Четвертою зміною стане **модернізація змісту позашкільної освіти**. Так, планують оновити програми у позашкільних закладах, розширити напрямки гуртків тощо.

Коли буде впроваджено зазначені зміни, можна буде говорити про

ринкову конкуренцію у позашкільлі. Це передбачається п'ятою новацією. У її межах заклади позашкільної освіти зможуть розширювати спектр своїх послуг.

Нові державні стандарти будуть впроваджені на основі компетентнісного підходу.

Після закінчення закладу позашкільної освіти вихованець має володіти ключовими компетентностями, а це, окрім традиційних, - підприємливість та інноваційність, економічна компетентність тощо; а також наскрізними вміннями, такими як критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, уміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, вирішувати проблеми, які формуються на основі закладених в кожний предмет наскрізних змістових ліній: “Екологічна безпека та сталий розвиток”, “Громадянська відповідальність”, “Здоров'я і безпека”, “Підприємливість і фінансова грамотність”.

З огляду на те, що за новими держстандартами навчання у закладах позашкільної освіти будуть започатковані нові методики викладання, запроваджені проектна робота та навчання через діяльність, змінений формат спілкування вихованців, педагогів та батьків, слід виокремити наступні методичні рекомендації щодо реалізації ключової реформи Міністерства освіти і науки України “Нова українська школа” в позашкільлі:

1. Замість тисяч закладів позашкільної освіти незабаром буде 5-7 українських платформ.
2. Предметно-урочна система застаріла. Набирають оберти кейсові технології.
3. Гіпермаркет знань.
4. Трек для профорієнтації.
5. На заняттях 80 % часу мають говорити вихованці.
6. Маркетинг в освіті.

Зараз майже у кожної людини є смартфон. І є п'ять-сім їх основних брендів. Така сама ситуація з соціальними мережами. Світ переходить до того, щоб замість точкових речей використовувати глобальні платформи. Заклади позашкільної освіти - не виняток. Замість тисяч закладів позашкільної освіти незабаром буде п'ять - сім українських платформ, кожна з яких включатиме у себе повний набір знань з певним нахилом, наприклад, із природничим, технічним чи гуманітарним. І кожен зможе обирати платформу, на якій

вчитиметься, переважно онлайн.

Володимир Михайлович Співаковський, президент міжнародної корпорації «Гранд» і двічі рекордсмен Книги рекордів Гіннеса (власник найбільшої у світі печатки і найбільшої колекції пірамід), розробив те, що можна назвати світовою освітньою платформою. З цим проектом він брав участь у різних міжнародних конкурсах на кращу систему освіти: його проводить Лорен Джобс - вдова засновника Apple - у Каліфорнії, Фінляндії, Гонконзі. Усюди проект 7W стає фіналістом змагань. Йдеться про універсальну платформу, де всьому вчать системно. 7W - це сім ключових запитань і тез англійською: **what, where, why, when, who, win, world**. Тобто - **що, де, для чого, коли, хто**. Два останні разом - **перемога у світі** [4].

Освітня платформа 7W - це цільові кроки, спрямовані до якнайшвидшого досягнення мети. 7W базується на семи принципах “до” - довіра, доступність, достойність, доброзичливість, додаткова реальність, досягнення та do it [3].

Освітня платформа 7W має 200 тисяч унікальних відвідувачів на добу, п'ять мільйонів на місяць. Тисяча шкіл у світі вчиться за даною технологією. Для всього світу це платно, для України — безкоштовно.

<http://refob.edufuture.biz/7w.html>

1. <https://dav.kviv.ua/uk/article/cuspilstvo/zz-1-vakovu-bude-osvita-mavbutnogo-svovim-bachennvam-dilvtsva-ekonomist-i>

Система В.М. Співаковського складається з кейс-уроків, про які вперше заговорили роки десять тому. Предметно-урочна система вже визнана застарілою, а кейсові технології сьогодні набирають обертів, адже життя не складається з окремих предметів.

Ось приклад. Смартфон є у кожного. На занятті педагог питає: що тут від фізики? Діти відповідають: плата, звукові та електромагнітні коливання. Учитель дає глибше поняття про це. Далі він питає: що у смартфоні є від математики, бізнесу, дизайну... А що тут є від хімії? І знаходиться один вихованець, який каже: Батарейка. Скільки приблизно тримає зарядку телефон? Діти відповідають, що день чи трохи менше. Чи хотіли б ви, щоб це було довше? Так. А чи знаєте, на якому хімічному елементі працює батарейка?

Особистість у просторі виховних інновацій

На літій. І вчитель говорить, що є формула, за якою можна поррахувати, скільки телефон триматиме зарядку при певній інтенсивності користування. Рахують.

Кейсів В.М. Співаковський разом з командою виготовили 500, які запатентовані у Бібліотеці Конгресу США. Там вісім місяців проводили патентний пошук, щоб переконатися, що розробка унікальна. Названо це "гіпермаркетом знань".

Інтегрування має відбуватися не за близькими темами. Мають бути разом бізнес, хімія, біологія, математика - щоб у голові утворювалась цілісна картина. Стів Джобс придумав Apple як дизайн-проект. Першою мотивацією було зробити красиво. А вже до цього приєднали все інше.

Сьогодні основний метод профорієнтації - анкетування. Дорослий складає анкету, ґрунтуючись на своїх дорослих міркуваннях. А дитина ніколи вам чесно не відповість, ким хоче бути, бо сама ще не може сформулювати відповідь на це запитання. Розгортки кейсів В.М. Співаковського із гіперпосиланнями. Проходиш за ними і можеш подивитися більше інформації.

Нині пропорція у закладах позашкільної освіти така, що 80% часу на занятті говорить педагог, 20% - вихованці. Має бути навпаки: щоб 80% часу говорили, дискутували діти, тоді їм уже не треба кричати та знущатися один з одного на перервах.

Література

2. Мачуський В. В. Науково-методичне забезпечення діяльності позашкільних навчальних закладів / Сучасний виховний процес: сутність та інноваційний потенціал: матеріали звіт. наук.-практ. конф. Ін.-ту проблем виховання НАПН України за 2016 рік / за ред. І. Д. Беґа, Ж. В. Петрочко. – Вип. 5. Івано-Франківськ: НАІР, 2017. – С. 157-163.

3. Позашкільна освіта: додаткові можливості для розвитку особистості учня / автор. кол. : Корнієнко А. В., Мачуський В. В., Г. П. Пустовіт, О. В. Литовченко, О. В. Просіна // Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні / Нац. акад. пед. наук України ; [редкол.: В. Г. Кремень (голова), В. І. Луговий (заст. голови), А. М. Гуржій (заст. голови), О. Я. Савченко (заст. голови)] ; за заг. ред. В. Г. Кременя. – К. : Товариства «Знання» України, 2016. – С. 59-67.

4. Сурмін Ю. П. Метод аналізу ситуацій (Casestudy) та його навчальні можливості. Глобалізація і Болонський процес: проблеми і технології: Кол. моногр. – К.: МАУП, 2005.